

Kajaanin kaupungin strategia 2010–2016

Arvot

Oikeudenmukaisuus, suvaitsevaisuus, turvallisuus, luottamus tulevaisuuteen

Perustehtävä

Turvata hyvinvoinnin perusta ja luoda edellytykset ihmisten ja yritysten menestymiselle ja viihtymiselle Kajaanissa ja Kainuussa.

Visio 2016

Luovuuden, osaamisen ja vaivattoman arjen kaupunki.

Toimintaympäristön ja palvelutarpeen muutokset

Maailmantalouden syvä taantuma on kriisiyttänyt rahoitusmarkkinat, jotka ovat edelleen epätasapainossa. Kansainvälinen talous alkaa kuitenkin toipua vähitellen. Elpymisen vaikutukset tuntuvat Suomessa kohtalaisen hitaasti. Työttömyyden kasvu jatkuu. Julkinen talous heikkenee voimakkaasti. Kuntien rahoitustasapaino heikkenee, kun kuntien verotulojen lasku ja kuntien menojen kasvu jatkuvat. Paineet kunnallisverotuksen kiristymiseen ja menoleikkauksiin ovat velkaantumisen kasvaessa suuret. Samaan aikaan kuntien palvelujen kysyntä kasvaa, koska väestö ikääntyy ja varhaiskasvatuksen palvelujen tarve kasvaa.

Metsäteollisuuden raju rakennemuutos, metsätyövoiman työttömyys ja toimitilojen vapautuminen (uudet 'Renforsin rannat') ovat uhka, mutta samalla myös mahdollisuus Kajaanille. Kasvava nuorisotyöttömyys aiheuttaa lisäpaineita. Kun rakentaminen hiljenee, kaupungin tulisi pitää vähintään nykyinen peruskorjaustasonsa ainakin kaksi seuraavaa vuotta. Investointeja tulee suunnata käyttötalousmenoja pienentäviin ja peruspalveluja tukeviin kohteisiin. Näin parannetaan työllisyystilannetta, toisaalta rakentaminen on edullista. Kaupungin verkostoinvestoinnit on suunnattava ensisijaisesti sisäänpäin kasvuun rajavartioston, Rinnekoulun tontin ja Siimeksen alueelle.

Kajaanin selviytymisessä korostuvat oikeat strategiset valinnat. Esimerkiksi peliteknologia on tulevaisuuden mahdollisuuden ala, jonka Kajaanin ammattikorkeakoulu on ymmärtänyt. Valittuihin osaamiskärkiin, esimerkiksi ajoneuvotietojärjestelmiin ja mittaustekniikkaan, on panostettava. Valtakunnallinen ilmiö palvelujen ulkoistamisesta, ja mm. palvelukeskusten perustamisesta, on mahdollisuus Kajaanille. Kainuun Prikaatin toiminnan ja Kajaanissa pysymisen edellytys on prikaatin toimintaympäristön turvaaminen. Seuraavassa puolustuspoliittisessa selonteossa käsitellään Kainuun Prikaatin asemaa.

Kainuun hallintokokeilulaki päättyy vuoden 2012 lopussa. Uusia toimintatapoja ja palvelurakenteita on syntynyt, ja niitä on kehitettävä edelleen. Hallintokokeilun jälkeiseen aikaan on varauduttava suunnitelmakaudella. Maakunnallinen yhteistoiminta (yksi toimija, yhteinen toimialue) on nähtävä vahvuutena. Kajaanin on otettava aktiivinen rooli yhteistyössä Kainuun maakunta-kuntayhtymän ja Kainuun kuntien kanssa. Poliittisen, viranhaltija- ja ammattiyhdistysjohdon sekä henkilöstön on löydettävä yhteinen tahtotila siitä, mitä Kainuun maakunnasta tavoitellaan vuodesta 2013 alkaen ja kuinka tavoitteeseen päästään.

Toimintaympäristön ja palvelutarpeen muutokset

Myös mahdollisiin kuntaliitoksiin (Paltamo, Ristijärvi, Vaala) on varauduttava. Taloudellinen lama voi nopeuttaa kuntaliitoksia. Liitokset voivat olla mahdollisuus, mutta myös uhka Kajaanin kaupungin taloudelle, jos kunnat ajautuvat syviin taloudellisiin vaikeuksiin. Kajaani-Sotkamo-keskittymä on taloudellisesti ja väestöllisesti merkittävä. Uhkana on, että polarisaatio Kajaani-Sotkamon ja muun Kainuun välillä kasvaa. Palvelu-, henkilöstö- ja hallintorakenteissa on yhteistyössä maakunnan ja naapurikuntien (seutukunnan) kanssa löydettävä yhteistyömuotoja, joilla helpotetaan luontaisen poistuman hyväksikäyttöä sekä pienennetään hallinnon ja palvelurakenteen kustannuksia.

Kajaani kilpailee maakuntakeskusten sarjassa, ei maakunnassa. Taloustilanteen vaikeutuminen heikentää kaupungin järjestämiä aluekeskuspalveluita, etenkin kulttuuripalveluita. Maakunnan pienuus on uhka aluehallinnon pysyvyydelle ja aluetaloudelle. Kajaanin logistinen asema on heikentynyt merkittävästi. Kaupungin palvelutuotannon heikkoutena on se, että palvelurakenteita ja niistä johtuvia kuluja ei ole riittävästi sopeutettu kysynnän ja tulojen muutoksiin. Toimiva talouden tasapainottamisohjelma on edellytys kaupungin selviytymiselle. On löydettävä tasapaino kaupungin tuottamien palvelujen ja yksityisen tarjonnan välille. Myös nopea kyky reagoida ympäristön muutoksiin on oleellista.

Koska nykyistä palvelutasoa ei ole mahdollista säilyttää, on tehtävä valintoja ja kiinnitettävä erityisesti huomiota palvelujen, toimitilojen ja henkilöstön määrälliseen supistamiseen. On keskityttävä peruspalveluihin. Henkilöstö pystyy löytämään itse luovia ratkaisuja prosessikuvausten avulla. Henkilöstö ja kuntalaiset on pyrittävä sitouttamaan säästötoimiin ja palvelurakenteen supistamiseen osallistuvan vuorovaikutuksen avulla. Henkilöstön eläköityminen on käytettävä hyväksi tuottavuuden nostamiseksi, tuloja on vahvistettava veroprosenttia nostamalla ja ulosvirtaavaa rahaa on tarkasteltava kriittisesti.

Strategiset tavoitteet 2016 ja toimenpiteet 2010–2012

Osaamisperusteinen elinkeinopolitiikka ja alueiden käyttö

1. Kajaanin kehittäminen tiiviinä maakuntakeskuksena ja houkuttelevana yritysympäristönä
 - Keskustaajaman yleiskaava uudistetaan
2. Aktiivinen toiminta rakennemuutoksen hallitsemiseksi seudulla
 - Luodaan korvaavia työpaikkoja rakennemuutoksen vuoksi poistuville työpaikoille
 - Varmistetaan yhteensopivilla koulutusketjuilla avainalojen (ICT, metalli, matkailu, kaivannaisteollisuus) osaajien saatavuus ja nopea tarvelähtöinen reagointi
3. Korkea-asteen koulutuksen ja tutkimuksen alueellisen vaikuttavuuden parantaminen
 - Pidetään Kajaanin ammattikorkeakoulun omistaja- ja päätösvalta Kajaanin kaupungilla
 - Toteutetaan Kajaanin korkeakoulukonsortio ja tuetaan Kajaanin yliopistokeskuksen ja ammattikorkeakoulun toimintoja
4. Alueen saavutettavuuden lisääminen liikenneyhteyksiä parantamalla
 - Varmistetaan valtatie 22:n ensimmäisen vaiheen rahoitus ja parannetaan Talvivaaran liikenneyhteyksiä
 - Päivitetään Kajaanin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma (mm. joen ylitykset, maisematie, lentokenttä-yhteys, kaivostiet)
 - Selvitetään mahdollisuudet lento- ja junaliikenteen palvelukyvyyn parantamiseksi

Strategiset tavoitteet 2016 ja toimenpiteet 2010–2012

Hyvä ja arvostettu työnantaja

1. Henkilöstön määrän mitoittaminen tuotettavien palvelujen mukaisesti ja henkilöstön kehittäminen tämän hetken ja tulevaisuuden osaamistarpeita vastaavasti
 - Varmistetaan henkilöstösuunnitelman ja suunnitelmallisen osaamisen kehittämisen ja rekrytoinnin avulla, että henkilöstövoimavarat vastaavat palvelutuotantoa.
2. Suureen eläkepoistumaan varautuminen henkilöstösuunnittelun avulla
 - Henkilöstön luonnollinen poistuma hyödynnetään aina, kun se on mahdollista.
 - Muista henkilöstöön liittyvistä toimenpiteistä päätetään aina erikseen.

Strategiset tavoitteet 2016 ja toimenpiteet 2010–2012

Palvelustrategia

1. Palveluketjujen oikea-aikaisuuden ja saumattomuuden varmistaminen
 - Tutkitaan toimintoja kriittisesti ja tehostetaan toimintatapoja.
 - Pidetään oma toiminta tuloksellisena ja kilpailukykyisenä.
 - Ulkoistetaan ja kilpailutetaan toimintoja toimialoilla, joissa se on taloudellisesti edullista ja auttaa säilyttämään palvelutason mahdollisimman korkeana.
 - Toteutetaan kokonaisvaltaista ja osallisuutta edistävää arviointitoimintaa.
 - Varmistetaan konserniohjeen toteuttaminen.
2. Valmistautuminen hallintokokeilun jälkeiseen aikaan
 - Selvitetään hallintokokeilun vaikutukset Kajaanin kaupungin talouteen ja palvelutuotantoon.
 - Muodostetaan viimeistään vuoden 2010 alkupuolella kaupungin yhteinen poliittinen tahtotila ja tavoitteet palveluiden järjestämisestä hallintokokeilun jälkeen.
 - Vahvistetaan kehittämissyhteistyötä Sotkamon kanssa.
 - Toteutetaan Kajaanin kaupunkiseudun kuntien välistä yhteistyötä palvelutuotannossa tarkoituksenmukaisuusperiaatteella.

Strategiset tavoitteet 2016 ja toimenpiteet 2010–2012

Talouden tasapainottaminen

1. Talouden tasapainottamisohjelmaan sitoutuminen, sen toteuttaminen ja kertyneiden alijäämien kattaminen vuoden 2016 loppuun mennessä
 - Vuosikate on vähintään 10 miljoonaa euroa vuosina 2011–2012
 - Nostetaan kunnallisveroprosentti 20,00:een ja kiinteistöveroja 0,2 prosenttiyksikköä edellyttäen, että verotyökalu (19,25 %) on käytössä.
 - Tiloja vähennetään 1,5–3 prosenttia vuodessa.
 - Kartoitetaan peruskorjaustarpeet ja priorisoidaan ne toimenpideohjelmaksi.
 - Luovutaan tarpeettoman huonon käyttö- ja tuottoasteen omaisuudesta.
 - Suhtaudutaan uudisrakentamiseen kriittisesti.
 - Investointeja suunnataan käyttötalousmenoja pienentäviin ja peruspalveluja tukeviin kohteisiin.

Strategian tunnusluvut

Osaamisperusteinen elinkeinopolitiikka

Uudet yritykset, netto

Tutkimusorganisaatioiden ja yritysten T&K-menot Kainuussa, euroa/asukas
” yht. milj. euroa

Tekesin T&K-rahoitus kaikille Kainuussa, milj. euroa

Tutkinnon suorittaneita, % 15 vuotta täyttäneistä

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneita, % 15 vuotta täyttäneistä

AMK:sta valmistuneiden alueelle sijoittuminen valmistumishetkellä, %

Työttömyysaste

Alueiden käyttö

Kaupungin tonttikysyntä/tarjonta, %

Henkilöstövoimavarat

Henkilötyövuodet ml. liikelaitokset, HTV2¹

Töyhteisön toimivuus (1–4²)

Kehityskeskustelut käyty, % henkilöstöstä

Palvelustrategia

Varhaiskasvatuksen kysyntä/tarjonta, %

Peruskoulun oppilaiden sijoittuminen jatko-opintoihin/työelämään, %

Talouden hallinta

Toimitilojen määrä, m²

Tilikauden tulos, milj. euroa

Maakunnan maksuosuus, % laskennallisesta verorahoituksesta

Tuloveroprosentti

	TP 2005	TP 2006	TP 2007	TP 2008
Uudet yritykset, netto	37	55	82	72
Tutkimusorganisaatioiden ja yritysten T&K-menot Kainuussa, euroa/asukas	280	257	270	216
” yht. milj. euroa	23,9	21,7	22,6	18,0
Tekesin T&K-rahoitus kaikille Kainuussa, milj. euroa	2,3	5,3	2,2	6,0
Tutkinnon suorittaneita, % 15 vuotta täyttäneistä	65,3	66,2	66,9	..
Korkea-asteen tutkinnon suorittaneita, % 15 vuotta täyttäneistä	25,0	25,5	25,8	..
AMK:sta valmistuneiden alueelle sijoittuminen valmistumishetkellä, %	66	61	62	71
Työttömyysaste	16,1	15,0	13,5	12,6
Kaupungin tonttikysyntä/tarjonta, %	70	100	90	70
Henkilötyövuodet ml. liikelaitokset, HTV2 ¹	1 610	1 640
Töyhteisön toimivuus (1–4 ²)	3,19	..	3	..
Kehityskeskustelut käyty, % henkilöstöstä	83	80	84	..
Varhaiskasvatuksen kysyntä/tarjonta, %	100	100	100	100
Peruskoulun oppilaiden sijoittuminen jatko-opintoihin/työelämään, %	88	99	99	..
Toimitilojen määrä, m ²	241 900	236 200	204 900	201 051
Tilikauden tulos, milj. euroa	-3,5	-2,6	2,1	3,0
Maakunnan maksuosuus, % laskennallisesta verorahoituksesta	59,9	58,8	58,5	60,1
Tuloveroprosentti	18,75	19,00	19,00	19,00

¹Henkilötyövuosien tilastointi on muuttunut vuonna 2007

²1 = täysin eri mieltä, 2 = osittain eri mieltä, 3 = osittain samaa mieltä, 4 = täysin samaa mieltä

Lähteet: Tilastokeskus, TE-keskus, Kajaanin ammattikorkeakoulu